

altsaa vistnok endnu findes i endeel Documenter af dette Slags, som ere udstedte for mange Eder siden, og under Forhold, grundforskjellige fra de nuværende. Dette maa, synes mig, allerede gøre det klart, at det ikke gaaer an ved en almindelig Lovbestemmelse at give den Arbeidspligtige Adgang til at fordrø Arbeidet afløst imod den Betaling, der saaledes alternativt maatte være nævnt i Documenter, hvorved Huus eller Bolig paa Landet er overdraget, men kan være bestemt under Forudsætninger, som slet ikke passe til de senere Forhold. Det er jo Lovens Opgave, at træffe en Afsløsning imod et til Forholdene svarende billigt Bederlag, og man vilde derfor vistnok gaae en urigtig Vej ved at følge det ærede Medlems Forslag. Ja, hvis Valget var i Documentet forbeholdt den Arbeidspligtige, da var det en anden Sag; men Forudsætningen er jo netop, at det er Eieren, hvem Valget er forbeholdt, og dette meget væsentlige Punkt kan man ikke vilkaarlig se bort fra. Den ærede Forslagsstiller har derhos gjort opmærksom paa, at der skulde være Tilfælde, hvor der efter deslige Documenter i en lang Række af Aar slet ikke havde været Tale om at præstere Arbejde, men kun om at udrede det bestemte Pengevederlag, og hvor Eieren først for faa Aar siden havde begyndt med at forlange Arbeidet, ja, at der endog beviistligen skulde være Tilfælde, hvori det ved Udstedelsen af saadanne Documenter, der lode paa Udelsen af Arbejde eller et bestemt Pengevederlag efter Eieren's Valg, udtrykkeligt var blevet betydet den Paagældende, at han ikke skulde bryde sig om, at der i Documentet alternativt var Tale om Arbejde, da der dog aldrig vilde blive affordret ham Andet end Pengevederlaget. Under saadanne Omstændigheder stiller Sagen sig vistnok endeel anderledes; men den ærede Forslagsstiller synes at have overseet, at hans Forslag ikke indeholder et eneste Ord derom. Naar saadanne særegne Omstændigheder ere forhaanden, kunne disse — som jeg allerede under et tidligere Foredrag antydede — vistnok frembyde meget væsentlige Momenter, hvortil der af Afsløsningsmændene kan være at tage Hensyn; i enkelte Tilfælde kunde muligen endog sige Momenter være af-

gørende. Men noget ganske Andet er det, at opstille en saadan almindelig Lovregel, som den, Vædringsforslaget gaaer ud paa, hvorved man netop ikke tager disse særegne Momenter med, men simpelthen vender op og ned paa Contracten, skærer en Deel af den bort og vilkaarlig holder fast ved det Øvrige. Dette er i mine Tanker ligesaa uberettiget og uforsvarligt, som det kan være besvøiet, at i enkelte Tilfælde de omhandlede specielle Omstændigheder, naar de tilstrækkeligt oplyses, tages i billig Betragtning paa den Maade, jeg nylig berørte. Selve det stillede Forslag maa jeg ansee for aldeles forkasteligt.

Indenrigsministeren: Jeg maa være enig med den ærede Tale, som nu satte sig, i, at Afsløsningscommissionens Opmærksomhed henledes paa dette Forhold, for at det kan tjene til Veiledning for den, og jeg finder derfor ogsaa, at der kunde være Anledning til at berøre det i de Instrurer, som ville blive udfærdigede for Afsløsningsmændene; men som Forslaget nu er stillet, bør det ikke optages i Loven.

Jesperen: Den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 6te District (Mourier) har allerede under den forrige Behandling udtalt, som sin Anskuelse, at en saadan Clausul i Contracten var et ikke uvæsentligt Moment til Veiledning for Afsløsningsmændene; jeg tilstaaer, at indtil dette Øieblik, da jeg hørte den ærede Indenrigsminister udtale, at det ogsaa var hans Anskuelse, og at det derfor kunde optages i Instrurerne for Afsløsningsmændene — indtil dette Øieblik, siger jeg, har det været mig dunkelt, hvorledes dette Moment skulde kunne gøre sig gældende, naar der hverken i Loven selv eller i den Instrux, hvortil Udkastet er os forelagt, var nævnt et eneste Ord derom, at Skønsmændene havde at see hen dertil; men jeg tilstaaer derhos, at jeg sætter mere Pris paa, at det kunde komme ind i selve Loven, saaledes at Øverne kunde selv see med deres egne Øine, at det var noget Væsentligt, som ved Summens Fastsættelse skulde tages i Betragtning. — Jeg siger, at jeg seer dette langt hellere, end at det findes i Instruxen, hvor det dog kun bliver løseligt berørt, som et af de flere Momenter, man skal see hen til,